Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 3, 4, 6 a 7

Zpráva o ověření programu v praxi

závěrečná

I.

Příjemce	Dům dětí a mládeže hlavního města Prahy
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008238
Název projektu	Výukové programy jako efektivní prostředek propojování formálního a neformálního (zájmového) vzdělávání
Název vytvořeného programu	**Návrat v čase**
Pořadové číslo zprávy o realizaci	3.

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**		**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
Knihovna, muzeum Dům dětí a mládeže Náměšť n. O. **Dům dětí a mládeže Náměšť n. O. ZŠ Náměšť nad Oslavou, Komenského 53**	**1. ověření** **13.2.2019** **20.2.2019** **27.2.2019** **13.3.2019**	**2. ověření** **22. 05. 2019** **29. 05. 2019** **05. 06. 2019** **12. 06. 2019**	**1. ověření** **25. žáků 5. třídy ZŠ Náměšť nad Oslavou, Kom. 53** **2. ověření** **25 žáků 4. třídy ZŠ Náměšť nad Oslavou, Kom. 53**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?*

Výukový program Návrat v čase byl vytvořen v délce 16 výukových jednotek. První ověřování proběhlo ve skupině (5. třída ZŠ Náměšť nad Oslavou, Komenského 53) a druhé ověřování proběhlo ve skupině (4. třída ZŠ Náměšť nad Oslavou, Komenského 53) s maximálním počtem 25 účastníků. Maximální uvedený stav 25 účastníků nebyl z důvodu nemocí některých žáků dosažen ani v jednom případě. Skupinu vždy doprovázel učitel z řad ZŠ.
Během realizace se třídě vždy věnovaly 2 realizátorky. Za formální vzdělávání p. uč. Mgr. Lucie Vlčková a za neformální vzdělávání pí Marie Ráčilová.
V průběhu realizace docházelo k jejich velmi dobré spolupráci, k vzájemné výměně zkušeností a inspiraci.
Organizace výukového programu probíhala dle vypracované metodiky a následujícího schématu:

- *Příchod skupiny na předem smluvené místo (knihovna, muzeum, DDM).*
- *Převzetí skupiny realizátory.*
- *Samotná realizace výukového programu.*
- *Zhodnocení realizace.*
- *Odchod skupiny s pedagogickým pracovníkem (učitelem) zpět do ZŠ.*

b) *Jaký byl zájem cílových skupin?*

Zájem cílových skupin byl velký. Na výukový program se žáci těšili a zúčastnili se ho s velkým očekáváním.

c) *Jaká byla reakce cílových skupin?*

Reakce cílových skupin byla velmi kladná. Žáci se aktivně zapojovali a v průběhu jednotlivých aktivit vzájemně spolupracovali. Během realizace docházelo k využití získaných znalostí již dříve ve formálním vzdělávání (např. v předmětu „Člověk a jeho svět") a poté je žáci obohacovali o nově získané znalosti a dovednosti díky propojení s neformálním vzděláváním. Toto propojení by bylo velmi obtížné, prakticky nemožné, zrealizovat přímo během formálního vzdělávání (exkurze v muzeu a knihovně, praktické dovednosti – tvorba kalendáře, řemeslné dílny...).
Žáci byli z vytvořeného programu velmi nadšeni. Jejich reakce byla velmi spontánní, zvídavá a kladná. Žáky výukový program velmi zaujal a byli rádi, že si ho mohli vyzkoušet. Dle hodnocení při ukončení výukového programu žáci 5. tříd nejlépe hodnotili tyto tři absolvované aktivity:

- Řemesla v praxi
- Tvorba prezentací a jejich závěrečné představení ostatním spolužákům
- Exkurze a program v knihovně

žáci 4. tříd nejlépe hodnotili tyto tři absolvované aktivity:

- Sportovně-dovednostní hra „Jarmark"
- Řemesla v praxi
- Exkurze a program v knihovně a muzeu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

Blok č. 1
V průběhu ověřování programu (exkurze v knihovně) realizátorky zjistily, že jsou prostory stísněné, nevhodné pro aktivitu „Abeceda".
Blok č. 2
V tomto bloku žádné zásadní zjištění/problémy realizátorky nezaznamenaly.
Blok č. 3
V uvedeném bloku žádné zásadní zjištění/problémy realizátorky nezaznamenaly.
Blok č. 4
Nulový zájem z řad veřejnosti.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

Blok č. 1
Exkurze v knihovně – je nutné pamatovat na stísněné prostory v knihovně a přizpůsobit jim naše aktivity. Např. hru „Abeceda" bylo z tohoto důvodu nutné realizovat až v závěru exkurze v přilehlých venkovních prostorách.

Blok č. 4
Zaměřit se na propagaci tohoto bloku veřejnosti. I přes zvýšenou propagaci tohoto výukového bloku v 2. ověřování se zájem z řad veřejnosti nijak nezvýšil.

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Vytvořený výukový program nebude upraven.

d) Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?

Vytvořený výukový program nebude na základě 1. a 2. ověření upraven.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření

a) Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?

K hodnocení programu ze strany obou cílových skupin byl využit evaluační dotazník. Každý blok byl hodnocen také diskuzí mezi realizátorkami a žáky.
Při diskuzi žáci uváděli, že byli s ověřováním výukového programu velmi spokojeni. Pozitivně hodnotili, že si teoreticky získané vědomosti mohli vyzkoušet rovnou i po praktické stránce. Také je potěšila změna prostředí.
Velmi kladně byla hodnocena exkurze do knihovny, místního muzea a pamětní síně Ondřeje Knolla s výkladem pojatým zábavnější formou díky neformálnímu vzdělávání.
Další velmi dobrou aktivitou z pohledu žáků byla tvorba prezentace. Během této činnosti se zaměřili na shromáždění a vyhledávání mnoha dat z nejrůznějších řemesel.
Velmi kladně bylo vnímáno ze strany žáků rozšíření aktivit o neformální vzdělávání (hry, netradiční prostředí, přístup neformální realizátorky).
Žáci si rádi domů odnesli výrobky z řemeslných dílen a leporelo a mohli se jimi pochlubit svým kamarádům i rodičům.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Návrat v čase – závěrečný evaluační dotazník

1. *Popiš, o čem projekt byl. Jednotlivé aktivity krátce popiš.*
2. *Která část se Ti líbila nejvíce? Odpověď zdůvodni.*
3. *Jakou další aktivitu bys do projektu přidal/a? A proč? Máš k projektu nějaké připomínky či výhrady?*
4. *Byl jsi spokojen s organizačním a materiálním zabezpečením programu? (pokud ne, vysvětli)*
5. *Jakou známkou bys projekt oznámkoval? (oznámkuj jako ve škole 1-5)*
6. *Byl pro Tebe projekt přínosný? Vysvětli.*
7. *Oznámkuj výkon realizátora. (oznámkuj jako ve škole 1-5)*

Z výsledků uvedeného dotazníku (z ověřování ve 4. i 5. třídě) vyplývá následující:

1. *Všichni účastníci byli schopni stručně popsat obsah programu, někteří zapomněli ve výčtu aktivit některé zmínit.*
2. *Konkrétně rozepsáno viz níže – bod. B*
3. *Konkrétně rozepsáno viz níže – bod. C*
4. *Konkrétně rozepsáno viz níže – bod. D*
5. *Všichni účastníci programu hodnotili známkou 1.*
6. *Všichni účastníci programu odpověděli, že pro ně projekt přínosný byl. Někteří z nich si váží toho, že získali nové poznatky či znalosti o řemeslech. Jiní si naopak cení toho, že si různá řemesla mohli vyzkoušet prakticky a zhotovenými výrobky se pochlubit rodičům.*
7. *Konkrétně rozepsáno viz níže – bod E. Všichni účastníci programu ohodnotili výkon obou realizátore známkou 1.*

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovaných skupin nejlépe?*

Žáci 5. tříd v programu nejlépe ohodnotili řemeslné dílny, kde si mohli vyzkoušet řemesla prakticky, ale také si výrobek odnesli hned domů. Velmi se žákům také líbila tvorba prezentace a její závěrečné představení ostatním spolužákům. Žáci byli rádi, že mohli využít svoji tvořivost, představivost a kreativitu a nebylo jim z řad realizátorek do prezentace výrazně zasahováno. Na pomyslném třetím místě se umístila exkurze do místní knihovny s nevšedním výkladem o řemeslech.
Žáci 4. tříd v rámci programu nejlépe ohodnotili sportovně-vědomostní hru Jarmark, kde jsme shrnuli celý výukový program a žáci si mohli vyzkoušet i některé pohybové aktivity zaměřené na řemesla. Hrou Jarmark jsme hravou formou zopakovali základní pojmy (řemesla, cechy, cechmistr), výrobní nástroje a pomůcky, se kterými se řemeslníci ve svém řemesle setkávali. Zároveň si žáci uvědomili pestrost řemesel, která existovala v našem regionu. Žáci umí rozlišit, která řemesla během času zanikla a se kterými se můžeme setkávat nyní. Velmi se žákům také líbila řemeslná dílna, při které si na vlastní kůži vyzkoušeli manuální práci.
Na třetím místě v této ověřovací skupině se umístila tvorba prezentace a její závěrečné představení ostatním spolužákům.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Žáci byli s nabízeným obsahem programu velmi spokojeni. Zaujalo je téma výukového programu zaměřené na řemesla. Při jeho společném vyhodnocování vzešly návrhy na jeho rozšíření a další obohacení, např.:

- *Zahrnout další povolání (prodavač, hodinář, truhlář, kovář...)*
- *Přidat v programu více pohybových her a her ve venkovních prostorách*
- *Přidat povolání související se zvířaty (veterinář, ošetřovatel...)*

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Žáci i pedagogický doprovod byli velmi spokojeni s organizačním i materiálním zabezpečením programu. Nabídka aktivit byla velmi pestrá a zahrnuje velké množství nejrůznějších pomůcek. Ze strany realizátorek bylo vše předem velmi pečlivě nachystáno a v materiálním zabezpečení programu nevznikl žádný problém. Realizátorky zabezpečovaly některý materiál i pomůcky z vlastních zdrojů (DDM), proto není zahrnut v rozpočtu výukového programu.
Po organizační stránce proběhlo také vše bez sebemenších problémů. Výborně fungovala týmová spolupráce, domluva a komunikace mezi supervizorem, realizátorkami, vedením ZŠ a doprovázejícím pedagogickým pracovníkem.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorek programu?*

Obě dvě realizátorky velmi dobře a aktivně spolupracovaly. Docházelo k jejich dobré výměně zkušeností a vzájemné inspiraci. Svoji spolupráci rozvíjely již při tvoření metodiky výukového programu a velmi se zde osvědčila spolupráce formálního a neformálního vzdělávání. Tato spolupráce se ukázala jako velmi přínosná pro obě strany.
Žáci uvítali změnu prostředí a spíše neformální přístup obou realizátorek, i díky změně prostředí a atmosféry. Supervizor byl přítomen na několika výukových jednotkách programu a výkon obou realizátorek hodnotí po stránce metodické i praktické také velmi pozitivně.
Výkon realizátorek také velmi pozitivně hodnotili pedagogičtí pracovníci (doprovod třídy na výukový program), a dokonce si některé aktivity odnášeli jako inspiraci a doplnění pro jejich běžnou výuku.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Účastníci neměli v průběhu ani po ukončení výukového programu žádné vážné výhrady ani připomínky. V závěru výukového programu došlo k podání několika podnětů a myšlenek pro jeho zpestření (ve vyplněných evaluačních dotaznících), např.:

- *Přidat v dílnách další povolání (prodavač, hodinář, truhlář, kovář...)*
- *Přidat v programu více her.*
- *Přidat povolání související se zvířaty.*

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Žádná výhrada ani připomínka se ze strany účastníků častěji neopakovala.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Podněty, viz odstavec f), týkající se výběru nabízených povolání je možné vždy přizpůsobit možnostem realizátora, který se bude v budoucnu výukovým programem zaobírat. Určitě je možné zařadit jiná povolání, která budou dostupnější nebo oblíbenější v daném regionu. Může se jednat např. o větší tradici kovářství, hornictví, tkalcovství... Samozřejmě také záleží na vybavení, pomůckách, prostorech... (např. využití zookoutku pro povolání související se zvířaty...).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorek programu?*

Realizátorky programu ho hodnotí velmi kladně. Neshledaly v průběhu realizace žádné zásadní nesrovnalosti a doporučují výukový program realizovat dle vypracované metodiky.

j) *Navrhují realizátorky úpravy programu, popř. jaké?*

Realizátorky nenavrhují u výukového programu Návrat v čase žádné změny a navrhují ověřit výukový program i dalším případným realizátorům dle vypracované metodiky beze změn.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Žádné konkrétní návrhy realizátorek k výukovému programu nevznikly.

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*

Žádné úpravy nebudou realizovány.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	**Mgr. Petr Krátký**	**13. 6. 2019** **DDM Náměšť n. O.**	

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY